Irodalom óra vázlata

Név: Szécsi Kata
Vezetőtanár neve: Dr. Garam Ágnes
Osztály: 11. a

Tervezett tanulási eredmény:

- Elemzett versek: Petőfi Sándor: *A XIX. század költői, Az ítélet, Beszél a fákkal a bú őszi szél..., Egy gondolat bánt engemet…*
- Petőfi forradalmi látomásversei, a bennük megfogalmazódó költői szerep (a „lángoszlop”, a forradalmár költő, a váteszköltő, a népvezér-költő) és program jellemzése (társadalmi, politikai és költészeti program egyaránt)

Felhasznált, idézett források:

- Pethőné Nagy Csilla: Irodalom 10. (tankönyv);
- Magyartanárok Egyesületének oktatási segédletei, linkek: https://magyartanarok.files.wordpress.com/2015/06/11-tanc3a1r-7-petc591fi-arany-romantikus-szc3a9pprc3b3za.pdf és https://www.youtube.com/watch?v=uPWqVaBkxDs;
- A Sulinet Digitális Órák elemzései: „Forradalmi látomásköltészete”, link: http://magyar-irodalom.elte.hu/sulinet/igyjo/setup/portrek/petofi/pspalya6.htm
- A Petőfi Irodalmi Múzeum TikTok-videója: https://www.tiktok.com/@pim_muzeum/video/6961418095294549253?is_copy_url=1&is_from_webapp=v1 és

Szükséges taneszközök:

- Pethőné Nagy Csilla: Irodalom 10. (tankönyv)
- Petőfi Sándor: *A XIX. század költői* – Barbinek Péter előadásában, link: https://www.youtube.com/watch?v=jFZL67NFhj4
- Diasor
- Versek szövege a csoportmunkához (kinyomtatva)

Dátum: 2021. 11. 05.

Idő	**Feladatok, tanári instrukciók**	**Diáktevékenység**	**Tananyag, pedagógiai cél**	**Módszer, munkaforma, eszköz**
0,5 perc	Adminisztráció, hiányzók nevének rögzítése	Jelenléti papírra nevük felírása	--	Papírlap
RÁHANGOLÓDÁS				
1 perc	Bevezető gondolatok A Petőfi politikai szerepvállalásával foglalkozó csoport TikTok-videójából láthatunk egy képkockát, amint Petőfi „lángoszlopként” rohan Pestre, hogy részt vegyen a forradalomban. A „lángoszlop” a mai óránk központi metaforája lesz, hiszen ez Petőfi verseiben is megjelenő	Figyelmes hallgatás	Ráhangolódás	Tanári előadás, Diasor 1. és 2. diája

	metafora. Azt nézzük meg, milyen líra társul a politikai szerepvállaláshoz. Petőfi forradalmi látomásversei – ezt a szakkifejezést fogjuk körüljárni.			
1 perc	Címmeditáció Egészítsd ki a vers címét, hogy megszüntessük a hiányt! Mi az, amit tartalmaz ez a cím? (aktualitás és témára való utalás)	Kérdések szóbeli megválaszolása	Ráhangolódás – cím	Cím kiegészítése és elemzése
1 perc	Jóslás Mi lehet a fő témája a versnek? Ki a beszélő? Kikhez szól?	Kérdések szóbeli megválaszolása	Ráhangolódás – téma, beszédhelyzethelyzet	Jóslás, kérdés
JELENTÉSTEREMTÉS				
2,5 perc	A vers (Petőfi Sándor: *A XIX. század költői*) meghallgatása Barbinek Péter előadásában https://www.youtube.com/watch?v=jFZL67NFhj4	A vers figyelmes hallgatása	A vers szövegének meghallgatása	Hangfájl
14 perc	A vers elemzése Az elemzés lehetséges kérdései: Mire utal a „szent fát” szószerkezet? Milyen költői eszköz ez? Mely szavak kapcsolódnak még a „szent fához”? 2 költői út, költőszerep fogalmazódik meg, melyek ezek? Mit választ mit tagad meg, mivel indokolja a beszélő döntését? Milyen igei mód dominál? (vállaltan programszerűség, retorikai szerkezet, vátesz szerep, van hagyománya!) Milyen ősi szöveg alakjait említi a szöveg – és kikre cseréli őket? Milyen feladata van ez alapján a költőnek? A vers nagyban épít az út toposzára. Honnan hová halad ez az út? Milyen történelemszemlélet bontakozik ki ebből? Mit használ a bibliai történetből, és mit cserél le? (marad: kiválasztottság, népvezéri szerep és felelősség, DE: utópisztikus jövő, földi üdvözülés, a magyar felvilágosodás ÉS romantika) Milyen költői gyengeségre utal a 3. vszban? Mit idéz a „zászlómotívum? (csatát)	Együttes verselemzés a kérdések megválaszolásával, a vélemények önálló kifejtésével Az elhangzó gondolatok jegyzetelése a füzetbe vagy a lapra	Petőfi Sándor: A XIX. század költői A vers költői eszközei, képei A vers beszédhelyzete, intertextuális utalásai A versben megfogalmazódó látomás, történelemszemlélet, út toposz Váteszszerep, utópisztikus program, A vers retorikai szerkezete	Kérdve kifejtő verselemzés, vers szövege (külön lap), füzet és toll a jegyzeteléshez

	Nagyívű képek, jövő képei, a cél és a hozzá vezető út megjelenítését láthattuk – hogy neveztük a hasonló tablókat Vörösmartynál? (látomás) Kik lehetnek a „hamis próféták” a 4. vszban? Milyen aktuális helyzettel szembesít a költő, mire alapozza érvelését? „Ha majd…” – Mit jelent a 3 fő metafora? Milyen programra utalnak ezek? (Rousseau, jakobinus alkotmány, sőt utópisztikus-kommunisztikus program) Mit mond a vers a fizetségről, jutalomról? (reformkori eszme, nemzetért végzett szolgálat az értelmes, önmagában „jutalmazott”, önmagát jutalmazó: „életmű”, megelégedés) Ha programadásként tekintünk a versre, mit mondhatunk a retorikus szerkezetről? Azonosítsuk a következőket: felszólítás, tételmondat, választás, az érvek kifejtése, esetleges ellenérvek, ellentétes példák, következtetés, cél, érzelmi ráhatás! Azonosítottuk a retorikai szerkezetet és a társadalmi mondanivalót, sőt politikai tartalmat; elemeztük a látomás elemeit, van azonban még egy műfaji lehetőség… Költészet feladata, költő alakja, feladata, lehetősége a középpontban – és minderről egy költő ír, hogy nevezzük az ilyen költői állásfoglalásokat, hitvallásokat? (ars poetica, utalás a következő órára)			
10 perc	Közös jellemzők, szempontok keresése csoportokban Keressetek minél több szempontot, ami az általatok elemzett verset *A XIX. század költői* című vershez kapcsolja! Állításaitokat idézetekkel is támasszátok alá!	A csoportok egy-egy verset kapnak A diákok – a tervek szerint – 6 csoportban dolgoznak, tehát 2 csoport fogja feldolgozni ugyanazt a verset	Forradalmi látomásversek – *A XIX. század költői* és *Az ítélet, Beszél a fákkal a bú őszi szél..., Egy gondolat bánt engemet…* – közös jellemzői, elemzési szempontjai	Kérdések megválaszolása, csoportmunka, a versek szövege és a kérdések külön csatolmányban (ez a diákoknak előzetesen feltöltve Canvas-ba, órán kinyomtatva is megkapják)
14 perc	Csoportok ismertetik megoldásaikat, az elhangzottak megbeszélése Kiegészítő tanári kérdések pl. Mi a vers vershelyzete? Milyen alapszituációból bontja ki a mondanivalót?	A csoportok ismertetik az általuk választott szempontokat, megállapításokat Megválaszolják a tanár által feltett esetleges kérdéseket	Forradalmi látomásversek – *A XIX. század költői* és *Az ítélet, Beszél a fákkal a bú őszi szél..., Egy gondolat bánt engemet…* – közös jellemzői, elemzési szempontjai	Diákelőadások (csoportmunkák eredménye), kérdés, csoportmunka jegyzetei, füzet toll

	1 csoport bemutatójára kb. 2 perc jut	A diákok a lapra (melyen a versek) vagy a füzetbe jegyzetelnek miközben társaik „ismertetnek”	Segítő szempontok az összegzéshez: 1. a világszabadság 2. a jók és a gonoszak 3. a világot megtisztító vérözön 4. az eljövendő Kánaán	
REFLEXIÓ				
1 perc	Az elemzett versekben kirajzolódik a forradalmár költő, a váteszköltő, a népvezér-költő alakja és költői programja. Mi a számodra legfontosabb jellemzője ennek a költői szerepnek, ennek a programnak?	A válasz megfogalmazása. Minél több diák válaszának meghallgatása.	Reflexió az óra témájára, személyes kapcsolódás, önálló gondolat megfogalmazása és kifejtése	Kérdés, reflexió Diasor utolsó diája

Mellékletek

A verseket tartalmazó dokumentum, illetve a diasor külön csatolmány